

פרסום עיתי, עורך: ד"ר רז צימט

מוחים למען גלידה: אירוע השקת הגלידה הגדולה בעולם מעורר ביקורת חברתית נוקבת

אירוע השקת "הגלידה הגדולה בעולם" שהתקיים ב-1 באפריל בצפון-טהראן הפך בימים האחרונים מושא לביקורת חברתית חריפה. האירוע הסתיים במהומה לאחר שהמארגנים סירבו לחלק גלידה מתוך הגביע הענק לעשרות אלפי המבקרים. אלפי אזרחים זועמים קראו במחאה קריאות בגנות החברה שייצרה את הגלידה וטענו כי רומו על-ידה.

האירוע הפך עד מהרה מושא לביקורת קשה באמצעי התקשורת וברשתות החברתיות. המבקרים יצאו הן נגד התנהלות החברה והן נגד התנהגות האזרחים במהלך האירוע שביטאה, לטענתם, את המשבר הערכי בו נתונה החברה האיראנית. גולשים באתרי החדשות ובלוגרים גולים הלינו על כך, שאזרחי איראן מוכנים למחות למען גלידה בשעה שהם מוותרים על זכויותיהם הבסיסיות ואינם מוחים כנגד הפרת זכויותיהם ושליטת חירויותיהם על-ידי המשטר.

הטענות בנוגע להתנהלות האזרחים במהלך האירוע מהוות ביטוי לביקורת חברתית נוקבת שנמתחת בשנים האחרונות מצד אנשי רוח ועיתונאים איראנים ביחס לחולשותיה הערכיות של החברה האיראנית, להעדר סולידריות חברתית ולנטיית הגוברת לאינדיבידואליזם ולבורחנות (אסקפיזם).

ניסיון של חברה איראנית לשבור את שיא גינס בייצור הגלידה הגדולה בעולם, שהסתיים במהומה רבת, הפך בימים האחרונים מושא לביקורת חברתית חריפה. חברת מוצרי החלב צ'ופאן (Choo Pan) חשפה בשבוע שעבר (1 באפריל 2013) אריזת גלידה בטעם שוקולד במשקל 5 טון וטענה, כי שברה בכך את השיא של חברת בסקין רובינס האמריקאית, שייצרה לפני שמונה שנים אריזה במשקל ארבעה טון. ממדי האריזה האיראנית – שני מטרים על 1.6 מטרים.

אירוע ההשקה, שהתקיים באתר הסקי תוצ'אל (Tochal), שבצפון-טהראן בהשתתפות עשרות אלפי אזרחים, הסתיים במהומה לאחר שהמארגנים סירבו לחלק למבקרים הרבים גלידה מתוך הגביע הענק וטענו, כי הגלידה תחולק בין מוסדות צדקה. אלפי אזרחים זועמים, שהגיעו לאירוע במהלך חופשת ראש השנה האיראנית החדשה בתקווה לטעום מגלידת הענק, החלו לקרוא קריאות בגנות החברה המארגנת וטענו כי רזמו.

בהודעה, שפרסמה חברת צ'ופאן בעקבות האירוע, נמסר, כי מארגניו לא העריכו, שעשרות אלפי אזרחים יפקדו את האירוע, ולא היה ניתן, לפיכך, להשתלט על המהומה שפרצה במקום. נציגי החברה טענו, כי הייתה כוונה לחלק גלידה בין האזרחים, אך בשל הצפיפות הרבה והחשש לאובדן שליטה הוחלט להעביר את הגלידה למוסדות צדקה ולחלק במקומה גביעי גלידה רגילים לאזרחים הרבים שהתאספו במקום. החברה דחתה מכל וכל את הטענות לפיהן הגלידה לא חולקה כיוון שלא הייתה ראויה למאכל אדם וציינה, כי בכירי החברה וכן עיתונאים תועדו על-ידי אמצעי התקשורת כשהם טועמים את הגלידה בתום ייצורה במפעל החברה. עוד נמסר בהודעת החברה, כי נציגי חברת "גינס" העולמית פיקחו על תהליך ייצור הגלידה אף על-פי שלא נכחו במהלך אירוע ההשקה עצמו.

"מאחמדינז'אד השקרן לצ'ופאן השקרנית"

האירוע הפך עד מהרה מושא לביקורת קשה מצד אמצעי התקשורת והרשתות החברתיות. הביקורת הופנתה הן כלפי מארגני האירוע והן כלפי אלפי האזרחים שהשתתפו בו. רבים מהמבקרים טענו, כי המהומה שפרצה במהלך האירוע מבטאת את המשבר הערכי בו נתונה החברה האיראנית. דיווחים, שהתפרסמו באתרי החדשות השונים, ובהם: באזתאב (Baztab), תאבנאכ (Tabnak) ואלף (Alef), עוררו תגובות רבות מצד גולשים שהביעו את זעמם וצערם לנוכח התנהלות החברה והתנהגות האזרחים במהלך האירוע.

חלק מהגולשים היפנו את עיקר ביקורתם כלפי חברת צ'ופאן, כינו אותה "שקרנית" ואף קראו להחרים את מוצריה. אחדים מהגולשים טענו, כי שקרים ותרמיות הפכו לתופעה רווחת באיראן הניכרת גם במוסדות השלטון. אחד הגולשים ציין, כי אין להתפלא לנוכח התנהלות החברה כיוון שמעשי רמאות נהוגים גם בנשיאות הרפובליקה האסלאמית. גולש אחר קישר, אף הוא, בין אירוע השקת הגלידה לחיים הפוליטיים ומתח קו מקשר בין הצבעת אזרחי איראן בשנת 2009 ל"אחמדינז'אד השקרן" לאכילת הגלידה של "צ'ופאן השקרנית" בשנת 2013. אחד הגולשים הגדיר את האירוע בציניות כ"ביטוי ראשון של התלהבות" בהתייחסו להכרזת המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, על השנה האיראנית החדשה כ"שנת ההתלהבות הכלכלית והפוליטית".

נאבקים למען גלידה אך לא למען האסירים הפוליטיים

במקביל לביקורת נגד החברה המארגנת הביעו גולשים רבים את צערם על התנהגותם של עשרות אלפי האזרחים במהלך האירוע, שהוגדרה על-ידם כהתנהגות בלתי-מוסרית. כמה גולשים הביעו את מורת

רוחם מכך, שאזרחי איראן מוכנים להניף סיסמאות ולמחות למען אכילת גלידה בשעה שהם מוותרים על זכויותיהם הבסיסיות. אחד הגולשים כתב, כי ראוי לבכות עבור עם שמוכן לשים עצמו ללעג בצורה כזו ולסבול רק בשביל לאכול גלידה. גולש אחר כתב, שעם שמשתגע ומוכן להשפיל את עצמו עבור גלידה הוא עם מקולל. הוא הביע את צערו על כך, שהעם האיראני בעל מורשת היסטורית עתיקה ותרבות כה מפוארת נוהג בצורה כזו.

בהתייחסות לנטייה הרווחת באיראן לתלות את האחריות לכל בעיות המדינה באויביה החיצוניים הציגו כמה גולשים בלעג להאשים גם באירוע זה את אויבי איראן, ובהם: המערב, "ההתנשאות העולמית", ארצות-הברית, בריטניה, "הציונות העולמית" והבהאים. (תגובות הגולשים מתוך: <http://www.baztab.net/fa/news/23627>).

אירוע השקת הגלידה זכה להתייחסות ביקורתית גם מצד כמה בלוגרים איראנים. בלוגר איראני גולה הגיב על האירוע בסרקזם. ברשומה שפרסם בבלוג האישי שלו כתב הבלוגר, כי אלפי האזרחים שתועדו באמצעי התקשורת כשהם מתקהלים ומוחים לא קראו לשחרור האסירים הפוליטיים, לא מחו על שלילת זכויותיהם החוקיות על-ידי המשטר, לא נאבקו למען שוויון זכויות בין נשים וגברים, לא דרשו ידע או מחקר מדעי, לא נאבקו למען חופש ביטוי, חופש עיתונות ודמוקרטיה אלא דרשו לאכול גלידה. כאשר רואים את אלפי האזרחים המגיעים לאירוע שאורגן על-ידי חברת צ'ופאן כדי לאכול גלידה ניתן להבין, כתב הבלוגר, מדוע השלטונות האיראנים ממשיכים לייקר את מחירי המוצרים ואילו הציבור ממשיך לרכוש אותם (<http://saeidpersian.blogspot.dk/2013/04/blog-post.html>).

בלוגר נוסף פרסם רשומה תחת הכותרת: "גלידה או ד"ר מהדי ח'זעלי" (Mehdi Khazali), עיתונאי ובלוגר רפורמיסטי שנעצר בנובמבר 2012 בשל פעילותו נגד הממשלה ושובת רעב בכלא אווין שבטהראן): למי מייחסים האזרחים חשיבות רבה יותר?". ברשומתו כתב הבלוגר, כי בשעה שתומכי ד"ר מהדי ח'זעלי מציינים מאה ימים למעצרו, אזרחי טהראן לא יצאו לרחובות כדי להפגין למענו אלא כדי לצפות בגלידה הגדולה בעולם. לאחר שהם לא קיבלו את הגלידה בה חפצו, הם החלו לקרוא

קריאות מחאה במרחק קטן מהמקום בו כלוא ח'זעלי הנאבק על חייו. הגלידה חשובה עבור האזרחים יותר מגורלו של ח'זעלי שאינו אוכל או שותה. הרפורמיסטיים מסתפקים בשליחת לייקים בפייסבוק על מנת להביע את תמיכתם באסיר הפוליטי ואילו האזרחים מייחסים חשיבות רבה יותר לגלידה (http://zareh-bin.blogspot.ca/2013/04/blog-post_4.html).

"תנועת הגלידה", <http://www.mardomak.org/cartoons/full/76993>

המפגינים נושאים שלטים בגנות חברת צ'ופאן ("כל עוד וניל זורם בעורקינו", "שקרנים, שקרנים", "נעמוד כאן עד טיפת הקרמל האחרונה"). המפגין הבודד ניצב עם שלט: "מוות לדיקטטור" והאישה נזפת בו: "איזו תנועה? (כלומר: למען מה אתה מפגין?)", האם אינך רואה שגם אבא עומד כאן? (תפגין) למען גלידה".

העיתונאי פרורתיש רזואניה (Farvartish Rezvaniyeh) ניצל, אף הוא, את הדיווחים בעניין אירוע השקת הגלידה הגדולה בעולם כדי להלין על מצבה העגום של החברה האיראנית. ברשומה שפרסם בדף הפייסבוק שלו כתב העיתונאי, כי הוא אינו מבין מדוע העם האיראני מחפש תמיד את הדברים הגדולים ביותר: הכריך הגדול ביותר, העוגה הגדולה ביותר, המרק הגדול ביותר, הלחם הגדול ביותר והגלידה הגדולה ביותר, וחושב שהדברים הגדולים ביותר הם גם הטובים יותר.

רזואניה כתב, כי האיראנים מתגאים במורשתם התרבותית המפוארת ובשרידי האימפריה הפרסית הקדומה, אך איראן לא תרמה לאנושות דבר ב-500 השנים האחרונות. גם איראנים שמגיעים לתפקידים בכירים, כדוגמת ראשי נאס"א וגוגל, הם איראנים שעזבו את מולדתם בצעירותם ואילו היו נשאים באיראן, הם לא היו מצליחים להגיע להישגים אליהם הגיעו.

העיתונאי מתח ביקורת חריפה על החברה האיראנית ועל רדיפת הבצע והחומריות המאפיינות אותה. הוא טען, כי האיראנים רק אוכלים, שותים ומייצרים זבל ואינם עושים דבר, כיוון שהם אינם יודעים מה הם רוצים מחייהם וממדינתם. הם רק חותרים לכסף וכל מי שמסתובב ברחובות טהראן ומאזין לשיחות האזרחים בטלפונים הסלולאריים שומע אך ורק דיבורים אודות כסף, המחאות, דולרים, רכוש ועורכי דין. האיראנים מפקידים מיליוני תומאן בקופות הצדקה הפרוסות ברחבי המדינה, אך החולים במדינה הולכים לעולמם כיוון שאין ברשותם היכולת לרכוש תרופות יקרות. האיראנים מוכנים לנסוע נגד כיוון

התנועה על מנת לקצר את הדרך, הם מחשיבים רק את תושבי טהראן כבני-אדם ומתעלמים מאזרחים המתגוררים בערים אחרות. מי שמחייך לאחר נחשב למטורף ומי שאומר את האמת מואשם כי הוא שקרן. האיראנים סבורים שניתן להיות מאושרים רק באמצעות ריקוד ושירה, חושבים שגן העדן נברא רק עבורם ומחכים לניסים (<http://www.facebook.com/farvartish.rezvaniyeh>).

החברה האיראנית: העדר סולידריות ואסקפיזם

הטענות, שהועלו סביב התנהלות האזרחים במהלך אירוע השקת הגלידה, מהוות ביטוי לביקורת חברתית כוללת שנמתחת בשנים האחרונות מצד אנשי רוח ועיתונאים איראנים ביחס לחולשותיה הערכיות של החברה האיראנית, להעדר סולידריות חברתית ולנטיית הגוברת לאינדיבידואליזם ולבורחנות (אסקפיזם).

כך, למשל, פרסם עיתונאי איראני במרץ 2010 כתבה שהצביעה על "חיייהם הכפולים" של בני מעמד הביניים באיראן המנצלים כל הזדמנות "לעשות חיים, לשתות אלכוהול ולהשתתף במסיבות". שנה אחת בלבד לאחר מהומות 2009 התייחס העיתונאי לטענה בנוגע להעדר מחויבות חברתית מצד אזרחי איראן. אחד מיוצאי מלחמת איראן-עיראק שיתף את העיתונאי בתחושותיו: "במהלך המלחמה, חיילים היו גאים לאבד איבר, מכיוון שהם האמינו שהם נלחמים עבור דבר מה קדוש. הילדים בימינו אינם חשים כך. הם אינם יודעים עבור מה הם נלחמים" (<http://iwpr.net/report-news/double-lives-tehrans-middle-class>).

גם הפעיל הרפורמיסטי אלברז זאהדי (Alborz Zahedi) טען במאמר שפרסם באתר: www.bamdadkhabar.com (16 באוקטובר, 2012), כי אזרחי איראן, ובעיקר מעמד הביניים, אינם מוכנים לשאת באחריות חברתית ולצאת לכיכרות למען השגת זכויותיהם והם אף אינם מוכנים למלא משימות פשוטות, כגון: ניקוי הרחובות שסביב בתיהם, ולגלות סולידריות חברתית בסיסית. הם פועלים רק למען עצמם ולא למען אחרים.